

**Posolstvo Svätého Otca Benedikta XVI.
na Pôstne obdobie 2013**

Viera v lásku vzbudzuje lásku

„A my, čo sme uverili, spoznali sme lásku, akú má Boh k nám” (1 Jn 4, 16)

Milí bratia a sestry!

Pôstne obdobie nám v *Roku viery* ponúka vzácnu príležitosť zamyslieť sa nad vzťahom medzi vierou v Boha – Boha Ježiša Krista – a láskou, ktorá je plodom pôsobenia Ducha Svätého a ktorá nás vedie na cestu obetovania sa Bohu a blížnemu.

1. Viera ako odpoveď na Božiu lásku

Už vo svojej prvej encyklike som ponúkol určité myšlienky poukazujúce na úzke spojenie medzi týmito dvoma teologálnymi čnosťami – vierou a láskou. Vychádzajúc zo základného tvrdenia apoštola Jána: „A my, čo sme uverili, spoznali sme lásku, akú má Boh k nám” (1 Jn 4, 16), som upozornil na to, že „na začiatku toho, že je niekto kresťanom, nestojí etické rozhodnutie alebo veľkolepá myšlienka, ale skôr stretnutie sa s udalosťou, s Osobou, ktorá ponúka životu celkom nový horizont a tým aj zásadné smerovanie [...] Pretože nás Boh miloval ako prvý (porov. 1 Jn 4, 10), láska už nie je len ‚prikázaním‘, ale je odpoveďou na dar lásky, s ktorým nám Boh ide v ústrety“ (*Deus caritas est*, 1). Viera predstavuje osobné prihlásenie sa – ktoré zahŕňa všetky naše schopnosti – k bezpodmienečnej a „vášnivej“ Božej láske k nám, ktorá sa naplno zjavila v Ježišovi Kristovi. Viera je stretnutím s Bohom ako Láskou, ktorá neoslovuje len srdce, ale aj rozum: „Uznanie živého Boha je cestou k láske a súhlas našej vôle s jeho vôľou spája náš rozum, vôľu a city do všetko zahrnujúceho aktu lásky. To je však proces, ktorý neustále prebieha: láska nikdy nie je ukončená ani úplná“ (*tamže*, 17). Preto je pre všetkých kresťanov a osobitne pre tých, ktorí pracujú v charitatívnej službe, nutné, aby verili, že každé „stretnutie s Bohom v Kristovi, ktoré prebudí v nich lásku, otvorí ich srdcia pre druhých, aby láska k blížnemu nebola pre nich prikázaním, daným zvonku, ale dôsledkom ich viery, ktorá sa stáva činnou skrz lásku” (*tamže*, 31a). Kresťan je človek, ktorého si Kristus získal svojou láskou, a preto, hnaný touto láskou –

„*caritas Christi urget nos*“ (2 Kor 5,14) – je hlboko otvorený pre konkrétne prejavy lásky k blížnemu (porov. *tamže*, 33). Takýto postoj vyviera predovšetkým z vedomia, že Pán – ten, ktorý sa ponížil, aby umýval učeníkom nohy, a sám seba obetoval na kríži, aby ľudstvo znovu vtiahol do Božej lásky – nás miluje, odpúšťa nám a zároveň nám slúži.

„Viera nám ukazuje Boha, ktorý nám dal svojho Syna a tak v nás vyvoláva víťaznú istotu, že je naozaj pravda: Boh je láska! [...] Viera, vedomá si Božej lásky, ktorá sa nám ukazuje na kríži v Ježišovom prebodnutom srdci, vyvoláva aj v nás lásku. Ona je svetlom – napokon jediným –, ktoré stále novým spôsobom prežaruje temný svet a dáva nám odvahu žiť a pracovať“ (*tamže*, 39). To nám umožňuje pochopiť, že typickým základným postojom kresťanov je „láska založená na viere a vierou formovaná“ (*tamže*, 7).

2. Láska k blížnemu ako život z viery

Celý kresťanský život je odpoveďou na Božiu lásku. Prvou odpoveďou je práve viera, ako údivom a vďačnosťou naplnené prijatie jedinečnej Božej iniciatívy, ktorá nás predchádza a vyzýva. „Áno“ viery poznačuje začiatok veľkolepých dejín priateľstva s Pánom, ktoré napĺňa celý náš život a dáva mu plný zmysel. Bohu však nestačí, že jednoducho prijmeme jeho bezpodmienečnú lásku. Neobmedzuje sa len na to, že nás miluje, ale chce nás k sebe pritiahnuť, aby nás mohol tak hlboko zmeniť, že budeme môcť spolu so sv. Pavlom povedať: „*Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus*“ (Gal 2, 20).

Ak ponecháme priestor Božej láske, staneme sa mu podobní a budeme mať podiel na jeho láske. Otvoriť sa jeho láske značí dovoliť mu, aby žil v nás a priviedol nás k tomu, aby sme milovali s ním, v ňom a ako on; až potom bude naša viera „*činná skrze lásku*“ (Gal 5, 6) a Boh bude „ostávať“ v nás (porov. 1 Jn 4, 12).

Viera značí poznať pravdu a stotožniť sa s ňou (porov. 1 Tim 2, 4); láska k blížnemu značí „žiť podľa pravdy“ (porov. Ef 4, 15). Skrze vieru sa rodí naše priateľstvo s Pánom; láskou k blížnemu sa toto priateľstvo živí a kultivuje (porov. Jn 15, 14 n.). Viera nám umožňuje prijať prikázanie nášho Pána a Učiteľa; láska nám dáva blaženosť, ak podľa neho konáme (porov. Jn 13, 13 – 17). Vo viere sme splodení ako Božie deti (porov. Jn 1, 12 n.); láska nám umožňuje konkrétne zotrvať v stave Božích detí a prinášať ovocie Ducha Svätého (porov. Gal 5, 22). Viera nám umožňuje spoznať dary, ktoré nám Boh vo svojej добрote a veľkodušnosti zveril; láska k blížnemu umožňuje, aby prinášali plody (porov. Mt 25, 14 – 30).

3. Nerozlučné spojenie medzi vierou a láskou k blížnemu

Vo svetle predošlých objasnení je zrejmé, že vieru a lásku k blížnemu nemožno nikdy od seba oddeliť, či dokonca stavať proti sebe. Obe tieto teologálne čnosti sú úzko navzájom spojené a bolo by zavádzajúce stavať ich do protikladu alebo dialektického vzťahu. Totiž na jednej strane je limitujúci každý postoj, ktorý zdôrazňuje prioritu a rozhodujúci význam viery, pričom podceňuje konkrétne skutky lásky, ba temer nimi pohŕda, redukujúc lásku k blížnemu len na akési humanitárne akty. Na druhej strane je však rovnako obmedzujúce obhajovanie prílišného uprednostňovania lásky a jej skutkov, akoby skutky mohli nahradiť vieru. Pre zdravý duchovný život je nevyhnutné vystríhať sa tak fideizmu, ako aj moralizujúceho aktivizmu.

Kresťanský život spočíva v tom, že zakaždým znovu vystupujeme na vrch stretnutia s Bohom, aby sme následne po zostúpení, obohatení láskou a silou, ktorú nám Boh daruje, mohli slúžiť našim bratom a sestrám s rovnakou láskou ako on. Vo Svätom písme vidíme, že zápal apoštolov za ohlasovanie evanjelia, ktoré prebúdza vieru, sa úzko spája s láskyplným záujmom o službu chudobným (porov. *Sk* 6, 1 – 4). V Cirkvi musia stáť kontemplácia a akcia – v istom zmysle symbolizované postojmi sestier Márie a Marty – bok po boku a vzájomne sa dopĺňať (porov. *Lk* 10, 38 – 42). Vzťah k Bohu musí byť pritom vždy prioritný a každé autentické delenie sa o dobrá musí byť v duchu evanjelia zakorenené vo viere (porov. *Katechéza na generálnej audiencii* 25. apríla 2012). V skutočnosti máme občas sklon redukovat' pojem lásky k blížnemu len na solidaritu alebo na jednoduchú humanitárnu pomoc. Treba si uvedomiť, že najvyšším skutkom lásky k blížnemu je práve ohlasovanie evanjelia, teda „služba Slovu“. Neexistujú žiadne prospešnejšie a teda dobročinnejšie skutky voči blížnemu ako lámať spolu s ním chlieb Božieho slova, umožniť mu podieľať sa na radostnej zvesti evanjelia, uviesť ho do vzťahu s Bohom. Hlásanie evanjelia je tým najvyšším a najkomplexnejším povznesením človeka. Ako napísal Boží služobník, pápež Pavol VI. vo svojej encyklike *Populorum progressio*, ohlasovanie Krista je prvým a základným faktorom rozvoja (porov. n. 16). Je to pôvodná, prežívaná a ohlasovaná pravda Božej lásky k nám, ktorá otvára náš život pre prijatie tejto lásky a umožňuje integrálny rozvoj ľudstva i každého človeka (porov. encyklika *Caritas in veritate*, 8).

V skutočnosti všetko vychádza z lásky a smeruje k láske. Bezvýhradná Božia láska sa zjavila cez ohlasovanie evanjelia. Ak s vierou prijmem evanjelium, získame prvý a nevyhnutný kontakt s božským, čo môže spôsobiť, že si „zamilujeme Lásku“, aby sme potom ostali v tejto Láske, rástli v nej a s radosťou ju odovzdávali druhým.

Pokiaľ ide o vzťah medzi vierou a skutkami lásky, nájdeme v *Liste sv. Pavla Efezanom* vyjadrenie, ktoré hádam najlepšie vystihuje ich vzájomné spojenie: „*Lebo spasení ste milosťou skrze vieru; a to nie je z vás, je to Boží dar: nie zo skutkov, aby sa nik nevystatoval. Ved' sme jeho dielo, stvorení v Kristovi Ježišovi pre dobré skutky, ktoré pripravil Boh, aby sme ich konali*” (2, 8 – 10). Z toho je jasné, že celá spásna iniciatíva vychádza z Boha, z jeho milosti, z jeho odpustenia prijatého vo viere. No táto iniciatíva v žiadnom prípade neobmedzuje našu slobodu a našu zodpovednosť, ale ju skôr robí autentickou a zameriava ju na skutky lásky k blížnemu. Tie totiž nie sú predovšetkým ovocím ľudského úsilia, ktorým by sa človek mohol chváliť, ale vznikajú zo samotnej viery, pramenia z milosti, ktorú Boh dáva v hojnosti. Viera bez skutkov je ako strom, ktorý neprináša ovocie: tieto dve čnosti sa navzájom podmieňujú. Pôstne obdobie nás tradičnými návodmi na kresťanský život podnecuje práve k tomu, aby sme svoju vieru posilnili tým, že budeme pozornejšie a vytrvalejšie počúvať Božie slovo a zúčastňovať sa na sviatostiach, no zároveň budeme rásť v láske, v láske k Bohu a k blížnemu, prostredníctvom konkrétneho cvičenia sa v pôste, pokání a dávaní almužny.

4. Prvenstvo viery, primát lásky

Tak ako všetky Božie dary, aj viera a láska odkazujú na pôsobenie Ducha Svätého (porov. *1 Kor* 13), toho Ducha, ktorý v nás volá „*Abba, Otče!*” (*Gal* 4, 6) a ktorý nás robí schopnými povedať: „*Ježiš je Pán!*” (*1 Kor*, 12, 3) a „*Marana tha*” (*1 Kor* 16, 22; *Zjv* 22, 20).

Viera, ktorá je darom i odpoveďou, nám zjavuje pravdu o Kristovi ako vtelenej a ukrižovanej Láske, úplne a dokonale sa stotožňujúcej s Božou vôľou a s nekonečným Božím milosrdenstvom voči blížnemu. Viera zakoreňuje v srdci a v duchu neotrasiteľné presvedčenie, že iba táto Láska je jedinou skutočnosťou, ktorá víťazí nad zlom a nad smrťou. Viera nás povzbudzuje, aby sme hľadeli do budúcnosti s čnosťou nádeje, v dôveryplnom očakávaní, že víťazstvo Kristovej lásky sa zavíši. Láska k blížnemu nás zasa uvádza do Božej lásky, ktorá sa stala viditeľnou v Kristovi, a osobne i existenciálne nás spája s úplným a nepodmieneným obetovaním sa Ježiša Otcovi a jeho bratom a sestrám. Duch Svätý do nás

vlieva lásku, a tak nám umožňuje mať účasť na Kristovej vlastnej obete: na jeho synovskej obete voči Bohu Otcovi a bratskej obete voči všetkým ľuďom (porov. *Rim 5, 5*).

Vzťah medzi týmito dvoma čnosťami sa podobá vzťahu medzi dvoma sviatosťami Cirkvi: krstom a Eucharistiou. Krst (sviadosť viery – *sacramentum fidei*) predchádza Eucharistiou (sviadosť lásky – *sacramentum caritatis*), no je na ňu aj zameraný, lebo ona predstavuje plnosť kresťanskej cesty. Podobne aj viera predchádza lásku, stáva sa však autentickou až vtedy, keď je korunovaná láskou. Všetko vychádza z pokorného prijatia viery (z poznania, že sme Bohom milovaní), ale všetko musí dospieť k pravde lásky (schopnosti milovať Boha a blížneho), ktorá ako naplnenie všetkých čností pretrvá naveky (porov. *1 Kor 13, 13*).

Drahí bratia a sestry, počas Pôstneho obdobia sa pripravujeme na slávenie udalosti ukrižovania a vzkriesenia, skrze ktorú Božia láska vykúpila svet a rozžiarila dejiny. Nech je tento vzácny čas pre vás všetkých príležitosťou na oživenie viery v Ježiša Krista, aby ste vstúpili na cestu jeho lásky – lásky k Otcovi a ku každému človeku, ktorého stretnete vo svojom živote. O to prosím Boha v modlitbe a zároveň vyprosujem každému z vás i každému spoločenstvu Pánovo požehnanie!

Vo Vatikáne 15. októbra 2012